

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-53 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-33/933-290
Karar Tarihi : 14.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Özgür BAL, Hüseyin ORMAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Enplast Plastik Kimya San. ve Tic. A.Ş.
Akse Mah. Fevzi Çakmak Cad. No:130 Çayırova/Kocaeli

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Enplast Plastik Kimya San. ve Tic. A.Ş.'nin termoplastik elastomer satışında düşük fiyat uygulayarak diğer firmaların piyasaya girmesini engellediği ve mevcut firmaları da piyasa dışına ittiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.03.2012 tarih ve 2408 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan, 09.04.2012 tarih ve 2012-1-53/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 08.06.2012 tarih ve 2012-1-53/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; tamamı yabancı sermayeli Enplast Plastik Kimya San. ve Tic. A.Ş. (Enplast)'nin yerli sermaye ile piyasaya girmeye çalışan firmaların piyasaya girmemesi için yerli firmaların malzeme sattığı müşterilerine düşük fiyat uygulayarak faaliyetlerini engellemeye çalıştığı iddia edilmektedir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (5) Hisselerinin tamamı Belçika'da kurulu Ravago Plastics NV'ye ait olan Enplast'ın faaliyet alanı; dünya pazarı için termoplastik elastomer (TPE), yerli pazar ihtiyaçları için mühendislik plastikleri üretim ve dağıtımdır. Mühendislik plastikler, elastomer plastiklere göre daha sert yapıda ve gerek üretim süreçleri gerekse de kullanım alanları farklı olan plastik türüdür.
- (6) Termoplastikler, ısıtıldıklarında yumuşayan, soğutulduklarında tekrar sertleşen plastik grubu olup, tekrar tekrar eritebilmekte ve çözülebilmektedir. Çekme kuvveti altında çok yüksek oranda uzama gösteren ve kuvvet kaldırıldığında anında ilk uzunluğuna dönen, çapraz bağlanmış kauçukumsu polimerlere ya da başka bir deyişle kauçukumsu ağyapılara ise elastomer adı verilir.
- (7) TPE ise, kauçuklar ile benzer özellikler gösteren fakat kauçukların aksine plastikler gibi hızlı ve ekonomik işlenip %100 geri kazanılabilen ürün grubudur. Kolay işlenmelerinin

yanında, TPE'lerin kauçuklara kıyasla en önemli avantajlarından biri de kırmalarının ve çapaklarının çok kolay geri kazanılabilmesidir. Diğer bir avantaj da bitmiş üründe kalitenin ve boyutların çok daha kolay kontrol edilebilmesidir. TPE'ler; inşaat, otomotiv, beyaz eşya, medikal ve bakım, elektrik-elektronik aletler gibi birçok sektörde uygulama alanına sahiptir.

- (8) Dosyadaki bilgilere göre, gerek üretim süreçleri gerekse kullanım amaçlarına göre, TPE'lerin diğer plastik ürünlerinden ve mühendislik plastiklerinden farklı bir ürün olduğu, bununla birlikte TPE üretimi için herhangi bir know-how ve patent maliyetinin olmadığı, isteyen herkesin makine parkuru ve ham madde yatırımı ile üretime başlayabileceği anlaşılmaktadır.
- (9) Yukarıda yer verilen bilgiler ile şikayet konusunun Enplast'ın TPE ürünü oluşturduğu göz önüne alındığında, dosya bağlamında ilgili ürün pazarı "*termoplastik elastomer pazarı*" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) TPE, yapısı itibarıyla küçük, hafif ve nakliye maliyeti ucuz olan bir üründür. Dolayısıyla söz konusu ürünü bir bölgeden başka bir bölgeye nakletmek kolaydır. Bu nedenle mevcut dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak kabul edilmiştir.

I.2. Değerlendirme

- (11) Şikayetin konusunu Enplast'ın, TPE ürününün satışında yıkıcı fiyat uygulamak suretiyle başka bir firmanın piyasaya girmesini engellediği ve mevcut firmaları da piyasa dışına çıkarmaya çalıştığı iddiası oluşturmaktadır. Yıkıcı fiyat uygulaması, gerekli koşulların varlığı halinde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmektedir. Bir eylemin anılan madde kapsamında ihlal teşkil edebilmesi ise, hem söz konusu eylemin uygulayıcısı olan teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olması hem de teşebbüsün giriştiği eylemin bir kötüye kullanma hali içermesi şartlarının bir arada mevcut olmasına bağlıdır.
- (12) Hâkim durumun tespitinde genel olarak, ilgili teşebbüs ve rakiplerinin pazardaki payı, pazardaki potansiyel rekabet, pazara giriş-çıkış koşulları, dikey bütünleşme, alıcı gücü, atıl kapasite, ithalat imkanları ve teşebbüsün pazardaki davranışları gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.
- (13) Dosyadaki bilgilere göre, her ne kadar TPE pazarında %(.....)'lik pazar payı ile lider konumda bulunan Enplast yüksek bir pazar payına sahip olsa da, ikinci sıradaki teşebbüs olan Elastron Kimya A.Ş.'nin %(.....) oranı gibi kayda değer bir pazar payına sahip olması, piyasaya giriş engelini bulunmaması, TPE'de karlılığın artması durumunda diğer teşebbüslerin de bu pazara girebilecek potansiyellerinin olması, ithalatın gerektiğinde kolay yapılabilmesi, TPE'nin fiyatlarının artması halinde müşterilerin ithalata, karlılığın artması halinde de yurt dışı firmalarının Türkiye piyasasına yönelebilecek olması ve müşterilerin alım gücünün var olması nedenleriyle, söz konusu pazarda mevcut bilgiler ışığında Enplast'ın hakim durumda olmadığı anlaşılmaktaysa da, sonuca etki etmeyecek olması nedeniyle bu yönde bir tespit yapma gereği duyulmamıştır. Dolayısıyla hakim durumda olduğu varsayımı altında, Enplast tarafından gerçekleştirilen eylemlerin kötüye kullanma hali oluşturup oluşturmadığı ayrıca değerlendirilmiştir.
- (14) Bir teşebbüsün yıkıcı fiyatlandırma davranışını sergileyebilmesi için öncelikle hakim durumda bulunması gerekmektedir. Daha sonra söz konusu hakimiyetin vermiş olduğu gücü de arkasına alarak, rakiplerin piyasa dışına itilmesini sağlayabilecek bir süre diliminde maliyet altı fiyatlandırma yapılması ve rakiplerin piyasa dışına itilebilmesi gerekmektedir. Teorik olarak bir teşebbüsün yıkıcı fiyat uygulama güdüsünün

arkasında, rakiplerin piyasa dışına itilmesinden sonraki dönemlerde, yıkıcı fiyat uygulaması yapılan dönemdeki zararın da telafisini içeren bir kâr elde etme amacı yatmaktadır. Bu amaç doğrultusunda hakim durumdaki teşebbüs, herhangi bir rekabetçi baskı ile karşılaşmaksızın, fiyatlarını rekabetçi düzeyin üstüne taşıyabilmektedir.

- (15) Dosyadaki bilgilere göre, Enplast'ın TPE ürün grubundan en çok sattığı beş ürün ile TPE ürününü en çok sattığı beş firmaya ilişkin satış miktarı ve tutarları, satış maliyetleri, birim başına satış maliyeti ile satış fiyatı bilgileri incelendiğinde, Enplast'ın TPE grubuna bağlı ürünlerini maliyetinin altında değil bilakis %(.....) ile %(.....) oranında değişen karlılıkla sattığı gözlemlenmektedir. Ayrıca Enplast'ın 2011 yılından itibaren Türkiye aylık ortalama TPE satış fiyatı incelendiğinde, maliyetinin altında satış yaptığına dair bir emare gözükmemektedir.
- (16) Yine şikayetçi tarafından ileri sürülen ve şikayetçi ile Enplast tarafından üretilen aynı ürünün, Enplast tarafından kendi müşterilerine maliyet altında sattığı iddiası, dosyadaki bilgiler kapsamında incelendiğinde, Enplast tarafından uygulanan söz konusu ürün satış bedelinin, birim maliyetin oldukça üstünde bir rakama tekabül ettiği görülmüş ve dolayısıyla Enplast'ın söz konusu ürünü zararına sattığı tespit edilememiştir. Ayrıca şikayet dosyasında kodu belirtilen diğer bir ürüne ilişkin benzer bir iddianın ise, yine dosyadaki bilgiler doğrultusunda, Enplast'ın üretim kapasitesinin fazlalığı nedeniyle birim başına düşen maliyetinin daha düşük olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.
- (17) Öte yandan raportörlerce pazarda yer alan çeşitli TPE müşterileri ile görüşmeler yapılmış ve söz konusu TPE müşterilerinin zaman zaman farklı firmalardan TPE satın aldıkları ifade edilmiştir. Bu aşamada müşteriler arasında yer alan bir firma temsilcisi tarafından Enplast'ın kendilerine teklif ettiği, "satın aldıkları firma ne veriyorsa biz (.....) aşağısına vereceğiz" ifadesi dikkate değer görülmüştür. Ancak aslında söz konusu yaklaşım Enplast'ın rakibiyle kıyasıya rekabet ettiğinin bir göstergesidir. Buna karşın burada rekabet mevzuatı açısından ihlal teşkil edebilecek olan durum, hakim durumda olduğu değerlendirilebilecek bir firmanın maliyetinin altında bir satış rakamı teklif edip etmediğidir. Öncelikle söylemek gerekirse anılan firma söz konusu TPE ürününü kilo başına birim fiyat olarak (çeşitli alt ürünler kapsamında) (.....) Avro aralığında aldığını belirtmiştir. İddia edildiği üzere Enplast'ın söz konusu ürünleri (.....) aşağıya satması ihtimalinde anılan ürünlerin satış fiyatı birim başına (.....) ile (.....) Avro arasında olacaktır. Enplast'ın ise en çok sattığı ürün bazında birim maliyetleri kilo başına (.....);(.....);(.....);(.....) ve (.....) Avro'dur. Dolayısıyla birçok üründe Enplast'ın maliyeti anılan satış fiyatlarından daha düşük düzeydedir. Enplast'ın teklif etmiş olduğu (.....) veya (.....) cent gibi indirimli tekliflerin zararına satmak amacıyla değil, üretim kapasitesinin büyüklüğü nedeniyle diğer firmalardan daha düşük maliyette mal üretmesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (18) Ayrıca belirtilmesi gereken bir diğer husus da, Polimera Plastik ve Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin yakın tarihte TPE piyasasına giriş yapmasıdır. Söz konusu durum Enplast'ın diğer firmaları piyasaya girmesini engellemek amacıyla zararına satış yapmadığını da ortaya koymaktadır. Aynı şekilde müşteri durumundaki diğer firmalar da ürünlerini ya ithalat yoluyla ya da Enplast'ın rakiplerinden tedarik edebilmektedir.
- (19) Netice itibarıyla, Enplast'ın rakiplerini piyasa dışına itmek veya başka bir firmanın piyasaya girmesine engel olmak maksadıyla zararına TPE ürünü sattığına dair ne yerinde inceleme esnasında ne de yukarıda yer verilen diğer bilgiler çerçevesinde herhangi bir emare tespit edilmiştir. Bu itibarla iddia konusu uygulamaların hem teorik çerçeve ile hem de yıkıcı fiyat uygulaması yapan hakim durumdaki bir teşebbüs davranışı ile bağdaşmaması nedeniyle, mevcut durum itibarıyla Enplast hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

12-33/933-290

J. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.